

PATVIRTINTA

Vilniaus Vydūno progimnazijos
direktorius

2022 m. rugsėjo 20 d. Nr. V-75

VILNIAUS VYDŪNO PROGIMNAZIJOJ
SMURTO IR/AR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir/ar patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus Vydūno progimnazijos tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.
2. Smurto ir/ar patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus Vydūno progimnazijos tvarkos aprašas nustato smurto ir/ar patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu mokykloje ir mokantis nuotoliniu būdu.
3. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:
 - 3.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui;
 - 3.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):
 - 3.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzimas, žeminimas ir kt.;
 - 3.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
 - 3.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;
 - 3.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

- 3.3. smurtą ir/ar patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojama ar prieš jį smurtaujama;
 - 3.4. besityčiojantis/smurtautojas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar smurtą, ir/ar prisidedantis prie jų;
 - 3.5. smurtą ir/ar patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi ir/ar smurtauja mokinys (-iai);
 - 3.6. smurto ir/ar patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie smurtą ir/ar patyčias;
 - 3.7. smurto ir/ar patyčių prevencija – veikla, skirta smurto ir/ar patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;
 - 3.8. smurto ir/ar patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems smurto ir/ar patyčių dalyviams (patiriantiems, smurtaujantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);
 - 3.9. smurto ir/ar patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena – smurto ir patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškimo geresniam pažinimui bei valdymui, reiškimo tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.
4. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II. VEIKLOS PRINCIPAI

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:
 - 5.1. į patyčias ir/ar smurto atvejus būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio ir formos;
 - 5.2. kiekvienas mokyklos bendruomenės narys, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias ir/ar smurto atvejus turi reaguoti ir stabdyti juos;
 - 5.3. veiksmų turi būti imamasi nedelsiant:
 - 5.3.1. atvejis nustatytomas;
 - 5.3.2. suteikiama pagalba nukentėjusiam;
 - 5.3.3. įvertinamos aplinkybės, dėl kokių priežasčių kilo atvejis;
 - 5.3.4. atvejį matę vaikai mokomi, kaip derėtų elgtis tokiose situacijose;
 - 5.3.5. smurtautojui paskiriama adekvati jo elgesiui pasekmė, suteikiama pagalba;
 - 5.3.6. informuojami suaugusieji asmenys, kaip elgtis su vaikais, patyrusiais smurtą;

5.3.7. vykdomas stebėjimas dėl atkryčio;

5.4. visi mokyklos bendruomenės nariai turi būti supažindinti su mokyklos smurto ir/ar patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašu, ją įgyvendinančiais dokumentais ir privalo patvirtinti tai savo parašu.

III. VEIKSMAI KONKREČIU SMURTO IR/AR PATYČIŲ ATVEJU

6. Smurto ir/ar patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, Vaiko gerovės komisija, klasių mokytojai, o ją vykdo visi mokyklos bendruomenės nariai.

7. Klasės vadovas:

7.1. įvykus bet kuriai smurto ir/ar patyčių formai prieš bet kurį mokyklos bendruomenės narį nedelsdamas sustabdo netinkamus veiksmus, nutraukia smurtą ir/ar patyčias, išsiaiškina situaciją;

7.2. esant pavojui dėl mokinio sveikatos ar gyvybės, nedelsdamas kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (visuomenės sveikatos priežiūros specialistas) ar institucijas (policija, greitoji pagalba), ar kitus mokyklos darbuotojus, informuoja tėvus (globėjus).

7.3. Tą pačią dieną:

7.3.1. organizuoja individualius pokalbius su smurtą ir/ar patyčias patyrusiu mokiniu ir smurtavusiu ir/ar pasityčiojusiu mokiniu, ir, jei tokių yra, su smurto ir/ar patyčių stebėtojais;

7.3.2. informuoja nukentėjusio vaiko ir skriaudėjo tėvus (globėjus);

7.3.4. konsultuojasi su socialine pedagoge, psichologu;

7.3.5. vykdo tolesnę situacijos stebėseną;

7.3.6. pastebėjęs smurto ar patyčių kartojimąsi, pildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 2)

7.4. įtardamas apie mokinio patiriamą smurtą šeimoje (fizinis, emocinis smurtas, nepriežiūra) ar gavęs informaciją apie patirtą smurtą, informuoja mokyklos socialinį pedagogą;

8. Mokytojas ar kitas mokyklos darbuotojas:

8.1. įvykus smurto ir/ar patyčių formai prieš bet kurį mokyklos bendruomenės narį nedelsdamas nutraukia smurtą ir/ar patyčias, išsiaiškina situaciją;

8.2. nuotolinio mokymosi metu mokytojas, pastebėjęs patyčias pamokoje, iš karto reaguoja – žodžiu (raštu) įspėdamas ar/ir atjungdamas nuo prieigos netinkamai besielgiantį mokinį;

8.2.1. praneša klasės vadovui apie incidentą;

8.3. smurtą ir/ar patyčias patyręs mokytojas, kitas mokyklos bendruomenės narys apie tai informuoja pedagogų etikos komisiją;

8.4. mokytojui, kuris smurtavo ir/ar tyčiojosi, skiriama drausminė nuobauda.

9. Mokinys:

9.1. mokinys, kuris patyrė, stebėjo smurtą ir/ar patyčias, apie tai informuoja klasės vadovą, jam nesant mokykloje – socialinį pedagogą arba apie įvykį praneša užpildydamas el. formą „Patyčių dėžutėje“ (<https://patyciudezute.vydunoproгимnazija.lt/>);

9.2. mokiniui, patyrusiam smurtą ar patyčias, smurtavusiam ir/ar besityčiojusiam nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo siūloma psichologinė pagalba;

9.3. mokiniui, kuris smurtavo ir/ar tyčiojosi, vadovaujantis progimnazijos vidaus darbo tvarkos taisyklėmis skiriama drausminė nuobauda.

10. Socialinis pedagogas:

10.1. įvertina socialinės pedagoginės pagalbos poreikį ir individualiai dirba su nukentėjusiu, skriaudėju, stebėtojais;

10.2. pagal poreikį suteikia metodinę pagalbą nukentėjusio mokinio ir skriaudėjo tėvams (globėjams), mokytojams;

10.3. suteikia informaciją mokiniams patyčių prevencijos klausimais;

10.4. registruoja informaciją apie patyčias, smurto atvejus;

10.5. teikia informaciją Vaiko gerovės komisijai (toliau – VGK).

11. Psichologas:

11.1. įvertina situacijos sudėtingumą, paskiria konsultacijas smurtą ir ar patyčias patyrusiam bei smurtavusiam ir/ar besityčiojusiam asmeniui (mokiniams – gavus raštišką tėvų sutikimą);

11.2. suteikia informaciją mokiniams smurto ir/ar patyčių prevencijos klausimais;

11.3. teikia metodines rekomendacijas nukentėjusio mokinio ir skriaudėjo tėvams (globėjams), klasės vadovams, mokytojams.

12. VGK:

12.1. esant poreikiui organizuoja posėdį ir įvertina esamą ir turimą informaciją;

12.2. esant poreikiui numato pagalbos (psichologinės, socialinės, pedagoginės) smurtą ir/ar patyčias patyrusiam, ir/ar besityčiojusiam mokiniui organizavimą ir sudaro veiksmų planą;

12.3. su veiksmų planu supažindina smurtą ir/ar patyčias patyrusį ar besityčiojusį mokinį bei dalyvavusių mokinių tėvus (globėjus);

12.4. stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius posėdžius situacijos įvertinimui.

13. Mokyklos direktoriaus pavaduotojas ugdymui:

13.1. įvertina turimą informaciją;

13.2. nesant direktoriui ir esant poreikiui informuoja suinteresuotas institucijas apie įvykusį smurto ir/ar patyčių atvejį;

13.3. bendradarbiauja su mokinių tėvais (globėjais), klasių vadovais, dalykų mokytojais, švietimo pagalbos specialistais, VKG nariais dėl įvykusio smurto ir/ar patyčių atvejo;

13.4. teikia siūlymus direktoriui dėl nuobaudų skyrimo, prevencinių priemonių diegimo.

14. Mokyklos direktorius:

14.1. įvertina turimą informaciją;

14.2. informuoja suinteresuotas institucijas apie įvykusį smurto ir/ar patyčių atvejį;

14.3. bendradarbiauja su mokinių tėvais (globėjais), vietos bendruomene, savivaldybėse esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis dėl įvykusio smurto ir/ar patyčių atvejo;

14.4. skiria drausmines nuobaudas, vadovaujantis teisės aktais.

15. Mokinių tėvai (globėjai):

15.1. smurtą ir/ar patyčias patiriančio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba tėvai (globėjai, rūpintojai), žinantys apie klasėje vykstančius smurtą ir/ar patyčias, nedelsdami informuoja klasės vadovą;

15.2. gavę informaciją apie smurtą ir/ar patyčias, susijusią su jo vaiku, kviečiami atvyksta į progimnaziją ir dalyvauja aiškinantis smurto ir/ar patyčių atvejus (pokalbiai su mokytoju, specialistais arba VGK posėdžiai);

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

